

С.С. Подаков, канд.екон.наук, доц. (ДВНЗ «ХДАУ», Херсон)
М.В. Козичар, канд.с.-г.наук, доц. (ДВНЗ«ХДАУ», Херсон)

АКТУАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ПОБУДОВИ СТРАТЕГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО КОНТРОЛІНГУ

Найбільш актуальними вимогами до ефективного сучасного бізнесу в Україні є: оперативність адаптування підприємства до постійно змінних умов господарювання та правильність прийнятих управлінських рішень щодо діяльності у відношенні стратегічної перспективи розвитку підприємства. Контролінг як інструмент менеджменту дає методологічну, методичну та інструментальну можливість вирішення питання інформаційного забезпечення процесу стратегічного управління діяльністю підприємства.

Практичні інструменти контролінгу та поєднання їх з сучасними технологіями прийняття управлінських рішень дають змогу відокремити потребу створення інформаційної системи контролінгу підприємства. Особливо гострою та актуальною дана проблема є для великих за своїми розмірами та диверсифікованих за напрямками своєї діяльності вітчизняних підприємств.

Стратегічний контролінг - орієнтована на ринок і конкуренцію концепція стратегічного управління, що забезпечує здійснення системи цілей організації за рахунок створення її конкурентної переваги за допомогою координації та інтеграції всіх функцій і об'єктів сучасного менеджменту.

Виходячи з завдань стратегічного контролінгу, в його завдання не повинен, безпосередньо, входити збір первинної інформації про зовнішнє і внутрішнє середовище, а також підготовка первинної інформації для аналізу. Це повинно бути включено в компетенцію областей управління першого рівня на підприємстві. Для максимальної реалізації функції збору та аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища в кожній службі повинна бути створена посада аналітика, що займається відбором та аналізом інформації яка надходить. Для реалізації управлінських рішень на підприємстві повинна бути створена інформаційна система контролінгу - CIS (controlling information system), яка повинна дозволяти вирішувати чотири самостійні, але взаємопов'язані завдання стратегічного управління: вибір напрямків діяльності, основ та ідеології побудови організації, а також побудови стратегічних планів; визначення переліку контрольованих показників, які кількісно описують стратегічні цілі; контроль за досягненням запланованих показників;

прийняття управлінських рішень.

Тому CIS повинна включати в себе п'ять взаємопов'язаних підсистем:

1. Підсистему визначення привабливих для організації з точки зору досягнення конкурентної переваги стратегічних зон господарювання, виявлених у результаті первинного аналізу ринку. Побудову первинних стратегічних планів і сценаріїв розвитку СЗГ. Дана підсистема буде системою вибору напрямків діяльності та ідеології - SSAI (system selection activities and ideology).

2. Підсистему контрольних показників для забезпечення взаємозв'язку стратегічного і тактичного рівня управління підприємства - SBISTM (Subsystem benchmarks for interconnection strategic and tactical management).

3. Підсистему стеження, що забезпечує моніторинг змін підконтрольних показників у стратегічних зонах господарювання, складових ринкових портфелів, шляхом аналізу слабких та сильних сигналів з зовнішнього і внутрішнього середовища для обчислення фактичних значень підконтрольних показників у СЗГ. Дану підсистему зручно позначити як підсистему стеження та контролю стратегічних цілей - SMCST (subsystem monitor and control strategic targets).

4. Підсистему прийняття стратегічних рішень у контурі управління, що забезпечує аналіз відхилень і прийняття на основі аналізу управлінських рішень, щодо зміни стратегічних планів і сценаріїв у відповідності з появою відхилень або прийняття рішення з повторення стратегічного аналізу (вторинного запуску системи SSAI). Дану підсистему можна охарактеризувати системою прийняття стратегічних управлінських рішень з контур управління - SMSDAA (System management's strategic decision of anticipating actions).

5. Підсистему аналізу організаційних змін та перетворень у контурі стратегічного управління, що забезпечує довгострокову корекцію та адаптацію організаційної структури підприємства змінам системи інформаційного забезпечення діяльності - SAOCT (Subsystem analysis of organizational change and transformation).

Отже, загальна концепція стратегічно-орієнтованого контролінгу повинна базуватися на роботі інформаційної системи контролінгу - CIS (controlling information system). Така побудова інформаційної системи контролінгу дасть змогу формування механізму створення та утримання стійких конкурентних переваг у діяльності підприємства та прийняття швидких і адекватних управлінських рішень, щодо реалізації завдань стратегічного управління діяльністю.